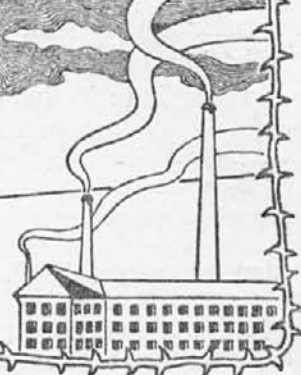

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnishstvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na ocnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 15. V LJUBLJANI, dne 15. marca 1907. Leto II.

Prihodnje državnozborske volitve in delavstvo.

Nove državnozborske volitve se vrše na dan 14. majnika t. l. in sicer na podlagi splošne in enake volivne pravice, za katero se je posebno delavstvo borilo leta in leta.

Odkrito priznavamo, da nam ta volivna preosnova, ki se je dosegla po raznih kompromisih, poštenih in nepoštenih, nikakor povsem ne ugaja, ker daje še vedno privilegije, ne sicer več stanovom, pač pa narodom in pred vsem Nemcem. Vendar smo pa za enkrat ž njo zadovoljni, ker vemo, da nam poslanci, izvoljeni na podlagi te volivne reforme, lahko mnogo preuredijo, kar je v ustavi pomanjkljivega ali krivičnega in da bo novi parlament predvsem gledal na ljudske koristi.

Vsakdo pač vé, da so bili delavci tisti, ki so delali na vresničenje volivne reforme že leta in leta. Na brezštevilnih shodih se je širil ta glas in prodrl slednjič tudi do najvišjih ušes.

Hajdamak.

Tragedija.

Šumno tuli vihar
skozi ječeči gozd,
da podzemlje bobni,
in v veličastni višini plamti
razuzdana prostost.

Tam v ozadiju deviške
breze se klanjajo,
kakor, da sanjajo
dan zmagošlavja,
pa so ponižne tako . . .

Tam v ospredju do néba
dvíže ponosni se hrast,
toda v črno propast,
trešči ga tuleči vihar.

In preko gozda gre smrt,
v mehko črnino odeta —
— tako zmagošlavno končava se
tragedija sveta . . .

Zato je pa dolžnost delavcev sedaj, da pri volitvah pokažejo, da se zavedajo svojih pravic in jih znajo tudi uporabljati.

V trenutku, ko ima človek denar ali pa moč, da lahko ž njo razpolaga, se najprej ogleda komu je kaj dolžan. Tudi mi delavci se moramo nekoliko ozreti po naših dolžnikih, katerim že dolgo dolgujemo in smo jim že mnogo-krat srčno želeli poplačati naš dolg. To so tlačitelji — liberalci.

Spominjamo se še dobro, kako so ti ljudje nasprotovali razpravam v državnem zboru za volivno reformo. In že takrat smo jim povedali: Povrnemo vam to in sicer z visokimi obrestmi.

Naš dolg je pa tudi velik pri visoki vladi. Vsakdo dobro vé, koliko bi lahko državastorila za varstvo delavcev. Toda gospodje na visokih sedežih so vedno rajši šli z bogatinom, ki nas je na vse pretega drl, kot pa da bi vsaj enkrat se vladni organi pokazali prijazni delavstvu in se potegnili zanj. Tudi tem gospodom moramo poplačati naš dolg.

Imamo pa še velicega dolžnika, ki bi bil sicer on primoran plačati nam njemu posojeno novce. To je naša internacionalna, brezverska socialna demokracija. To stranko vodijo izključno le židje in žid potrebuje vedno denarja. Denar pa ni tako lahko dobiti, zanj je treba tudi nekaj dati. In socialna demokracija je v dno obljubovala in slepila delavstvo z raznimi obljubami, toda, ko je postala bolj močna, bilo ji je najprvo na tem, da je zasramovala cerkev, duhovnike in verne katoličane, za delavstvo se pa ni drugače zmenila, razun takrat.

Ivo Češnik.

Ako bi ju družil križ.

Črtica.

(Konec.)

»Sin vam živi, gospod Egon!«
Čelo se mu je vzradostilo.
»Živite zanj in skrbite, da bo dober človek! Poti vam manjka, gospod Egon, poti navzgor, do jasnih ciljev. Zastaviti si mora človek že v zgodnji mladosti cilj, do katerega mora dospeti, najsi bo tudi pot strma in trnjeva.«
»Hočem to storiti, gospod župnik!«
»Egončka dobite v koči ob gozdu. Pojdiva ponj!«
»In glej, Anica, šel sem ponj, jaz in župnik, oba sva šla. In skrbel bom zanj. Tudi zate bi skrbel in ljubil bi te večno. Zakaj si umrla, Anica? Težko mi je pri srcu in bolna mi je duša radi tebe. A zdaj hočem biti drugačen. Čisto drugače hočem živeti. Jasnih ciljev hočem imeti, in popolnitev bo moj edini vzor.«
Dve debeli solzi sta kanili iz njenega lica na njegovo glavo.
»Odpuščam ti, Egon. Živi!«
Zajokal je globoko in vsa tiha noč je jokala, zganile so se veje in šelestele. Bledi žarki luninega sija so se sipali skozi okno na mrtvo truplo. Nepremično je ležala Anica na odru.

ko je potrebovala denar za nikdar site jude. Tudi s socialno demokracijo moramo korenito obračunati.

Vsakdo pa, ki ima denar ali moč, gleda pa tudi na to, da mu bo to tudi v bodoče koristilo in da ne bo napravljaj dolgov ali pa zgubljal na moči. In ravno v tem imamo delavci sedaj ob volitvah največjo dolžnost, da volimo le tiste poslance in stranko, ki ne obljublja samo v programu vse lepe in bliščeče stvari, ampak, ki je že z dejanji pokazala, da ima resno voljo delati za zboljšanje delavskih razmer in predvsem za starostno in invaliditetno zavarovanje delavstva.

Delavci, pokazali smo vam v teh vrsticah vaše dolžnike, pokazali pa tudi pot, po kateri si zagotovite boljšo bodočnost. Dolžnost vaša je sedaj predvsem, da imate celo sliko pred seboj, katerega kandidata, katero stranko boste volili, da se vresničijo vse te vaše želje.

Mislimo, da to ni težko uganiti. Delavci bodo povsod volili le zveste slovenske, ljudske in katoliške kandidate, ki res hočejo delati v prosep delavskih pravic in zboljšanje delavskih razmer.

Na Kranjskem je to posebno lahko, Slovenska Ljudska Stranka, ki je zadnji čas zastavila vse svoje moči v to, da se je vresničila splošna in enaka volivna pravica, je vedno ščitila in podpirala delavstvo. Postavila je tudi za kandidata delavca Jožefa Gostinčarja, ki je odgovorni urednik našega lista. S to kandidaturo je le še bolj jasno pokazala, da ji delavstvo ni nič manj vredno, kot inteligenca in da ne zbira kandidatov le iz boljših slojev, ampak

Egon se je prebudil na svojem ležišču iz mučnih sanj.

Štirinajst dni potem je stal tam kraj gozda velik križ. Nagajivi plamenčki zahajajočega solnca so plesali po mrtvem Zveličarju. Pod križem je klečal Egon z globoko sklonjeno glavo.

»Večno te bom ljubil, Anica! Odpusti mi, da sem te zapustil!«

Za njim je ležal pes Sultan in poleg njega je stal prileten mož. Bil je to krojač, Aničin oče. Egon ga je preskrbel do smrti na posestvih svojega očeta.

Doli niže je drla voda in pela svojo šumečo, turobno pesem.

V vaški gostilni je pa pripovedoval ravno tedaj stric Štefan o mlademu grajščaku, ki je prišel z župnikom po otroka. Vsi so sklepali: »Čudno, čudno!« in nagnili kozarce.

Križ stoji še sedaj in narod pripoveduje lepo povest o starem in mlademu grajščaku in nesrečni Anici. Sivi očanec morda včasih pristavi:

»Ako bi ju družil križ, se ne bi ločila tako zgodaj.«

In vsi molče. — — —

da hoče med svojimi poslanci imeti tudi delavca. Hvaležnost nas torej veže, da gremo vsi delavci za to stranko na Kranjskem v boj do zadnjega moža.

Delavci! Država nam je dala v roke orožje — glasovnico. Nabrusite to orožje s pravim imenom slovenskega katoliškega kandidata. Agitirajte tudi, da tudi drugi stopijo v našo vrsto z enako nabrušenim orožjem, da plačamo dolgove in si priborimo boljšo bodočnost. Zato pa, ne spite, ampak čujte in delajte za delavsko zmago!

Sem z našimi pravicami!

Bistrica, dne 14. marca 1907.

Delavci, pozor na volitve!

Za vsakega jezdecja je dvoje potrebno: prvič dve nogi, s kojimi lahko konja drega in naganja, in drugič: konj. Konj je brezumna žival: uboga, ker ne ve zakaj. Semtertja pa vrže jezdecja na tla! On potem proklinja...

Dolga, dolga leta je jahala Bistrica mirno naprej. Imela je vse, kar je potrebno za jezdecja. Jezdec je bila tovarna, ali boljše: Tobeitz, Papenkort, Faust. Ena noga so bili uradniki, druga noga je bila plača. Konji so pa bili 170 poštenih krščanskih domačih delavcev! A nakrat so »konji« malo bolj k pameti prišli in začeli se malo pobrigati in vprašati za svoje pravice! Tovarna je vzela bič, švigala, skočila dol iz svojega sedla ter — pognala dva delavca, tovariša Rutarja in Klančnika: imena, o katerih obljubimo, da se bo na Bistrici vsaj trideset let govorilo.

Konj ne zaupa več svojemu jezdecju. In danes hočemo pamet ubogim bistriškim delavcem še malo bolj odpreti. Govorimo o zavarovalnici za starost: »Altersversorgungskasse.« Vsak bistriški delavec bi moral to trikrat prečitati in potem se še iz glave naučiti. Moro ni verjel nič »Altersversorgungskasse!« Še manj pa delavci! O kakšno nezaupanje je do nje! Pa nobeden ne ve prav, kaj da je.

× × ×

Namen, ki ga ima zavarovalnica za starost, je naravnost izvrsten! Hvalimo ga, kolikor mogoče! Res blago podjetje! Blagor tebi, grofica Egger! Ti si darovala 20.000 kron, in to je ustanovni kapital. Kako blago je to: ako se stori kaj za delavce in ako se jim lahko pravi: glej, na stara leta se odpočiješ in mirno čakaj na smrt, imaš pokojnino (penzijo)!

× × ×

A drago zdravilo se je vtilo v strupeno skledo! Izdelala so se pravila in dala delavcem v roke. A kakšna pravila! Bog in sveta Katarina naj se jih usmili! Nemščina tako težka in tako okorna, da jih k večjemu kak odvetnik razume in še ta jih bo napačno razumel.

Verujte, delavci! Bistre glave so pretehtale vsako besedo, a niso na jasnem. Zato pa trdimo: nobeden bistriški delavec ne razume pravil! To je pa naravnost za pljunit. Ako en delavec prej izstopi, dobi odškodnino, ki se imenuje »Prämienreserve!« Kako se ta izračuna? Le poslušajte in strmite:

»Der aus der Tabelle V. bei dem Austrittsalter entsprechend zu entnehmenden Werte der und Altersrente von 100 K wird proportional der versicherten Rente geändert und von diesem Wert das Produkt aus der zwölffachen in Kronen ausgedrückten bezüglichen Monatsprämie mit dem aus Tabelle III. dem Austrittsalter entsprechend zu entnehmenden Werte der Beitragsleistung von jährlich einer Krone subtrahiert!«

Zdaj pa zdaj! Potrebno bi pač bilo, da bi se na Bistrici posebna visoka šola ustanovila za take račune! Mi smo sicer po vseučiliških hodili, a tega pa le ne znamo izračunati.

× × ×

Kako lepo bi bilo, ako bi se čisto kratko v domačem jeziku to povedalo.

× × ×

Kdo stoji na čelu tej ustanovi?

Po § 33. je ravnatelj tovarne vedno tudi načelnik v odboru starostne zavarovalnice.

Njegov namestnik v tovarni je pa obenem tudi njegov namestnik v zavarovalnici. Seveda! Odkod naj se pa zaupanje vzame, ako je taka! Nadalje osem odbornikov je tudi notri. Zdaj si pa mislite: Pravil nobeden ne razume, dvomimo, da jih Faust razume. Faust in na-

mestnik vedno visoko nemščina prodaja. Torej so odborniki, kar je delavcev pod njegovim komandom!

A pride še lepše! Načelnik tudi lahko pravi k sklepom »ne«, po § 35. pravil. Ako nastane prepir, odloči potem posestnik tovarne. To je pa že precej debela! Seveda, delavec vplačuje, gospoda pa komandira! Po § 18. pravil ima posestnik tovarne tudi pravico, da glasuje pri vseh sejah. O ti blažena dobrota, ki z eno roko

Faust je načelnik, neki uradnik je podnadaješ, z drugo pa jemlješ!

Čelnik. Faust lahko pravi k vsakemu sklepu »ne«, tovarna pri prepirih odloča. Tovarna ima še pravico, da glasuje, in ima tudi pravico, da nadzoruje knjigovodstvo. Vidite, naučite si to, delavci, na pamet, in ako za to celo nedeljo popoldne porabite.

Gre res tovarni taka pravica?

Ako se primerja bistriška starostna zavarovalnica z drugimi enakimi, se vidi, da ni posebno ugodna. O tem pa prihodnjič! V soboto je bržkone občni zbor in za zdaj povdarjamo: Izvolite v odbor delavce, in sicer **odločne, najbolj pametne**. Izvolite jih nekaj iz vsake občine. — Prihodnjič naprej.

Tržiške občinske volitve in delavstvo.

Volivci na noge! Kakor vam znano, imeli bomo občinske volitve. Minula so leta, odkar smo zadnjič volili slavne občinske moške, ki so poskrbeli za nas, pa le za plačilo in v protidelavskem zmislu. Ko ste volili, seveda so skrbeli ti odličnjaki, da pride le malo Slovencev v občinski odbor, kar je bilo tudi popolnoma prav. Čemu bi li sedeli Slovenci med njimi in bi jim morda včasili delali neprijetne ovire? Saj je drugih dovolj, ki ne vem ali nočejo ali ne znajo govoriti in samo kimajo ob prilikah, ko je treba govoriti. Kako pametno in modro ste naredili, kaže pregled v dobi teh pretečenih let. Takrat, ko ste volili moške, za katerih imena navajati je škoda papirja, da bi jih napisal, kajti boljših bi vendar ne dobili v Evropi, ne v Aziji, še celo v Afriki med Kafri in Culuji ne. Obetali so vam zlate ali vsaj srebrne gradove, prosto stanovanje, katero morate sedaj plačati po 10 ron na mesec, in Bog ve kaj še, vse so vam natvezli ti plemeniti moške, in ko ste jih volili, ali niso vsega tega res do pičice izpolnili? Kdor pravi, da ne, je obreklivec, in kdor ne verjame, da so se bolj za vas kot zase brigali in skrbeli, ta je lažnik. Ako oddajajo kako delo, katero izplačajo potem iz občinske blagajne, dajo vedno raje takemu podjetniku, kdor več računa. No, saj to je prav, saj ima blagajna dovolj denarja, ako bi ga pa ne bilo, pa se dobi pri davku na pse itd. In zdaj boste zopet volili v ta izvrstni občinski odbor. Po vsem vam ni treba dolgega premišljevanja, kake moške bi volili. Saj so se ti trudili z nogami in rokami, da so nam napravili večje davke, da so skrbeli za cenejša stanovanja, da so preprečili prekup na trgu, da kupujejo hiše ali v najem jemljejo za delavce, a nasprotno še te vun poženejo na ulico, priporočeni naj vam bodo že zdaj, ker je eden boljši kot drugi, kdor pa ne dela tako, kot ti slavni junaki, take pa vun iz odbora, da jim prihodnjič ne oporekajo in pa da se sklene vse »einstimmig«.

Med brati in sestrami.

Občni zbor pogrebne bratovščine sv. Jožefa v Ljubljani bode, kakor se čuje, dne 19. marca, na praznik sv. Jožefa, popoldne ob četrtri uri v mali dvorani »Mestnega doma«, v prostorih liberalnega društva »Prosveta«, kakor da družega prostora v Ljubljani ni. Ta občni zbor bo velike važnosti, ker se morajo vsled izpremenjenih razmer preurediti pravila in se bo sklepalo tudi o zvišanju članarine. Pravično bi bilo tudi, da bi se preuredila pravila v tem zmislu, da bi se smele udeležiti občnega zbora tudi ženske in bi imele z moškimi člani enake pravice. Krščansko-socialni delavci in delavke, pozor! Udeležite se tega zborovanja v kolikor mogoče obilnem številu!

Borovlje. Blamaža in neuspeh, ki so ga sociji na Rajtiščah dosegli pri štrajku, je nekaterim pametnejšim, resnejšim in zmernejšim delavcem odprl oči in izprevideti so začeli, da je socijem le za šunder in polom in da ostane delavstvo nezadovoljno. Veliko sta k temu pripomogla »Mir« in »Naša Moč«. Zato pa so za nedeljo sklicali protestni shod zoper »lažljivo poročanje« »Mira« in drugih časopisov. Naj le, mi nimamo nič proti temu, samo to še rečem našim delavcem, kdor še vedno ni izprevidel, da delajo sociji samo »štimgung« za volitve, za pravi delavski blagor pa jim je ravno toliko,

kakor za tiste delavce, ki so zdaj morali s trebuhom za kruhom po svetu, tisti naj le gre na »Pošto« poslušat rdeči švindelj.

Maribor. Poroča se nam: Tukaj se marsikaj prigodi novega, kar bi bilo vredno, da tudi širši svet izve. Posebno med našimi takozvanimi delavskim prijatelji. Ako se jim kaj neprijetnega prigodi, molčijo kot zid, če se jim pa kaj posreči, toda kaj tacega je tudi le, djali bi vsako sveto leto, takrat pa bobnajo v svet, da bi vse drugo bilo ničla in le socialni demokratje vladajo ves svet. Afera Nakrst, o kateri pa bomo še pozneje pisali, spravila jih je popolnoma iz ravnotežja. Zdaj pa, ko se je omenjenega zadeva obrnila na bolje, pripisujejo to edino le sebi, mi pa bomo nekaj podobnih slučajev obelodanili in potem naj dragi bravci sami sodijo, koliko in kje nam morejo socialni demokratje pomagati. Posvetili pa bomo v razne koticke, kjer je marsikaj gnijlega.

Iz tobačne tovarne v Ljubljani. Vse pride ob svojem času na solnce, tudi socialnodemokratska hinaščina. Vsa tovarna je svoj čas odmevala zagotavljanja in rotenja, da je strokovno društvo popolnoma neodvisno, da se v politiko in vero ne vtika, da je sploh samo delavska reč. Na ta lim so jih tudi nekaj vjeli. Ogromna večina delavcev in delavk je pa videla pod larfo in je s primernim posmehom opazovala hinavstvo rdečih agitatorjev. Zdaj pa vzemi v roke glasilo teh »neodvisnih« strokovnikov, ki se za politiko nič ne brigajo! Notri je pač najbolj razvidno, kaj mislijo ti ljudje. V zadnji številki obravnava skoraj samo volivni boj in politiko. List je posvečen Etbinu Kristanu, kandidatu socialnodemokratske stranke za Ljubljano. Naši ljudje, ki hvala Bogu niso še slepi, natančno vidijo, da ima vse »strokovno« gibanje pri Kocmurjevcih samo namen politično podpreti demokratsko stranko. Če bi se mu šlo res za nas delavce, bi »Tobačni delavec« pisal tako-le: Delavci in delavke tobačne tovarne morajo gledati, da bodo na Dunaju imeli kaj zastopstva, da se bodo mogli na koga obračati med poslanci. Na Kranjskem je pa izključeno, da bi kaka socialni demokrat zmagal. Ako gredo torej delavci zanj v boj, imajo popolnoma nepotrebne sitnosti in morda tudi stroške; zraven se pa zamerijo na vse plati. Pametna politika zahteva, da se obrnejo tja, kjer bodo kaj dosegli. In to je mogoče samo pri S. L. S. Poslanci te stranke so že dozdaj radi in uspešno posredovali za delavstvo tobačne tovarne; treba si je to zagotoviti tudi v bodoče. Potem bomo imeli krepko oporo v močni stranki, ki bo res nekaj pomenjala in se bo dalo kaj doseči. — Seveda »Tobačni Delavec« ne sme biti pameten, ker je odvisen. Ko bi ga stranka ne zdrževala, kaj bi bilo ž njim! Tristo glasov je bilo oddano za socialne demokratke pri volitvah v bolniško blagajno. Mimogrede naj rečemo, da je znamenje čudnih razmer, da je vodstvo v odbor imenovalo ravno zastopnike tako sramotno propadle manjšine. Delavstvo se nič ne boji Kocmurjevcev; vodstvo naj bi imelo pred njimi vsaj toliko malo strahu kot delavci, pa bi bilo dobro. Tako pa nismo in ne moremo biti zadovoljni, če vodstvo ukrepa proti ogromni, jasno izraženi večini vsega delavstva. Ali se vodstvo boji papirja? Take čenče, kot jih ima »Tobačni Delavec«, spravi lahko vsaka branjevka skupaj. Namestu »Tobačni Delavec« napišite gorj »Kocmurjeve flavze«, pa bo najbolj prav! In za te flavze morajo delavci plačevati svoje strokovne prispevke. Solit se pojte! Če hoče socialna demokracija delati politiko in spraviti Kristana v sramoten propad, naj to dela z denarejm svojih bogatih pristašev. Nikar pa naj ne farba delavcev, da bi pod strokovno firmo skladali svoje težko prislužene groše za glorio socialnim demokratom in Kristanu. Trditi: mi smo neodvisni in pustimo svobodo v veri in politiki, zraven pa siliti za Kristana, bahati se, kakor bi bil ves svet njihov, zraven pa spraviti ob strupeni strastni agitaciji med več nego 2000 osebami tristo glasov skupaj, za to je treba nove besede. Imamo jo. Pravi se: Kocmurstvo!

Od kdaj je postal Kocmur železničar, ne vemo. Vedno ga še vidimo, da vrši svojo pazniško službo. A železničar je postal. To stoji. Če bi ne bil postal železničar, bi pač ne bil mogel predsedovati tistemu sijajnemu železničarskemu shodu, o katerem piše »Rdeči Prapor«, da se je kar trlo železničarjev, mi smo pa čuli, da se je nabralo nekaj znanih ljubljanskih sodrugov in prav malo železničarjev. In ker ni bilo zaželenih železničarjev, je pa postal Kocmur kot železničar seveda višji voditelj železničarski predsednik.

Krvoses kapitalizem.

Sava. Na Jesenicah in na Savi je vse narobe. Od same jeze si pulijo velikaši lase iz glave. Še celo ženskam ni po volji. Najraje bi pustile kuhinje in šle v politično vojsko. Našo občino je zadela velika nesreča. Hudomušneži pripovedujejo, da je sušec grozno s svojim repom zadel našo občino. Hudi veter je odnesel liberalcem vse častne občane. To pa vzbuja nevoljo in nezadovoljnost. So poredneži, ki trdijo, da dežja ni, ker je Peter hud na prevelike dobičke tovarne. Delavci se pa vprašujejo, kdo da je kriv, ker je postal naš ravnatelj tako nezadovoljen. Repenči se namreč nad delavci za najmanjšo stvar. Delavstvo ni krivo, da primanjkuje vode. Gotovo delavstvu ni všeč, ko dela zaradi pomanjkanja vode samo tri dni na teden. Celi mesec zaslužimo tako komaj 40 K, ne morebiti le v enem oddelku. To se godi po več oddelkih! Zato pa ni nič čudnega, da nas gledajo postrani naše žene. In zato poje zdaj dolg, da se preživimo. Tolažimo se: češ, poleti se nam bo pač godilo boljše. Če potrpiamo mi, naj pa potrpi še tvornica! Ravnatelj naj si zapomni, ko bi ne imeli dela, ne delamo tudi poleti. Tako neumni nismo, da bi se poleti pekli v tovarni, pozimi pa iskali drugod zaslužka. Čednejše in dostojnejše naj postopa z nami ravnatelj. To zahtevamo z največjo odločnostjo! Nikar naj še katerega strese. Nismo več njegovi otroci. Največja neumnost pri nas pa je, da nas silijo ob nedeljah na delo, med tednom pa postopamo. To ni neumno, naravnost grdo je, nesramno, izzivajoče. Jud posvečuje svojo soboto, naši fabriški judje, krščeni in nekrščeni nam pa še nedelje ne privščijo. Nobena pritožba ne pomaga ničesar. Koliko poštenih ljudij je že zapustilo tvornico, ker so se pritožili in koliko jih je že bilo premeščenih. — Na Savi je umrl 11. marca delavec Andrej Pušavc. Bil je zaveden delavec, član strokovnega društva. V najlepši dobi ga je pokosila smrt.

Z lastnimi močmi.

Podljubelj. Dne 24. marca ima naše slovensko krščansko-socialno delavsko društvo svoj občni zbor, na katerem se bo dajal račun od celotnega delovanja. Govornik iz Ljubljane. Tudi delavci iz drugih krajev so nam dobro došli.

Celovec. Zadnjo soboto dne 9. marca se je zasnova v Celovcu za lesne delavce odsek avstrijske zveze krščanskih lesnih delavcev. Med štirinajstimi, ki so se javili za pristop, je sedem Slovencev. Pomemben je ta korak zaradi stavke, katero mislijo uprizoriti socialni demokratje menda že prihodnji teden. Neki Skaret z Dunaju je pri Grömerju vspodbujal na stavko, a pravzaprav lovil delavce za socialnodemokratsko strokovno društvo mizarjev. Samo tega menda nikdar povedal ni, da je društvo socialnodemokratsko. Matj sili žlico otroku v usta, dasiravno se otrok dere in brani. Tako so silili delavcem pristopnice v roke, in ako si rekel: »Jaz nočem!« — »Podpiši, to je edino!« — »Pa jaz sem že drugod!« — »Ti moraš pristopiti!« — »Pa jaz imam svojo vero in ne dam se premotiti.« — »Ne vprašamo, kje si ali kaj veruješ, ampak podpiši!« — Skaret je dal jako nežne nasvete. »Vsak mora zraven!« »Ne dajte nobenemu miru!« »Pristopiti mora!« »Primate ga v delavnici, na cesti, koder ga dobite, samo da pristopi!« — To »tovariši« tudi delajo. Lepa tovaršija! Kakor levi planejo na vsacega, ki se jim ne vda. V nekaterih delavnicah čaka eden pri vratih, pa pobira. Gorje onemu, ki ne plača. Da, celo ob delo ga hočejo spraviti. Posebno kruto, živinsko, nemarno, nekrščansko je to, da se kot zahteva mojstrom predloži točka, da nobenega ne smejo sprejeti, ki ni pri strokovnem društvu. Hoho! Tako daleč pa nisimo. Saj pa sploh med mizarji ni Bog ve koliko socialnih demokratov. Ravno zdaj jih lovijo zaradi štrajka. Tu pa se odločno postavimo! Prav nič docela nič ni potrebna rdeča podpora. Je nečemo! Je ne sprejememo! Jo dobimo ravnotako pri našem krščanskem strokovnem društvu. Pomislite samo to: Najnižja vsota pri rdečkarjih na teden je 34 vin! In ker brez časnika, ki znese 10 vin., brez stavkinega fonda, ki znese 20 vin.; z eno besedo pod 70 vin. na teden ne izhajaš! Kaj imaš od tega? Podpora pri štrajku! — na potovanju, ob brezposelnosti, ako se seliš, ali greš k vojakom. Podpore ob boleznih ali pogrebu so samo luksuz, zaradi lepšega: ker veljajo samo za prvi razred, v katerem je treba plačati 1 K

30 vin. na teden. — Vse podpore tudi za pravno varstvo se uživajo tudi pri krščanski strokovni organizaciji, samo da se že 6 mesecev po pristopu delijo, medtem ko rdečkarji svojo delijo šele po enem letu. Velikanska razlika je pa v tedenskih doneskih. — Pri socialnih demokratih je redni donesek 33 vin., pri krščanskem društvu samo 20 vin. Skupno znaša pri prvih 70 vin. na teden, pri krščanskih delavcih 35 vin. na teden. K tem pride še 10 vin. za domače društvo, torej 45 vin. — Vsak mora že popolnoma pobarvan gimpel biti, ki bi še premislil, kam naj se obrne.

Občni zbor »Strokovnega društva tekstilnega delavstva« v prostorih S. K. S. Z. je bil jako dobro obiskan. Shod je otvoril predsednik tovariš Jeraj, ki naglašja, da je bil sicer lanski občni zbor nekoliko vihare, a škodilo ni ničesar. Nekoliko vej se posuši pri vsakem drevesu. Naše drevo je še krepkejšo, kakor je bilo preteklo leto. Zastopalo je resno, vztrajno, brez strahu koristi svojih članov. Zapisnikarica Ljudmila Oblak poroča: Lani so bile izvoljene v odbor članice: Uršula Kremžar, Marija Eržišnik, in člani Frančišek Jeraj, Alojzij Luknar, Valentin Rež, Alojzij Pečnik, Valentin Kovač, Josip Kos, Mihael Brgant in Ivan Novak; nadomestni odborniki so bili: Jakob Stefančič, Jakob Golmajer, Ivan Plestenjak, Indof Pavla. Marija Indof. Izvoljeni odbor se je sestavil med letom sledeče: predsednik Frančišek Jeraj, namestnik Alojzij Luknar, tajnica Ljudm. Oblak, namestnik Valentin Rež, blaginik Alojzij Pečnik. Pregledovalci računov so bili: Jožef Rape, Alojzij Zajc, Marija Jeras. Društveni odbor je imel dvanajst odborovih sej, priredili so se štiri društveni shodi. Dne 20. mainika 1906 je priredilo društvo obletnico na Šmarni gori, nadalje se je udeležilo društvo II. vseslovenskega shoda Medvodami in katoliškega shoda. — Dne 22. julija 1906 je priredilo društvo vrtno velico pri Majarončku v Vodmatu. Društvo ima zdaj skupno 167 članov. Umrlo je pet članov, in sicer: Marija Cerer, Marjeta Krnic, Marija Šudte, Marija Plevnik, Adolf Oblak. — O računskem zaključku je poročal tovariš Jeraj. Društvo je imelo preteklo leto dohodkov 1362 kron 34 h, skupni stroški pa 654 K 43 h. Društvenih bolnikov je bilo, in sicer ženskih članic 30, ki so prejeli 325 K 48 h, pet moških članov je pa dobilo med boleznijo 51 K 94 h. Društveno premoženje znaša 1578 K 52 h. Občni zbor odobri poročili, ko je poročal v imenu pregledovalcev računov Rape, da je našel vse v najlepšem redu. Sledila je nato kratka razprava glede na notranje društvene razmere. Občni zbor je izvolil sledeči odbor: Frančišek Jeraj, Alojzij Pečnik, Alojzij Zajc, Ivan Mahkovec, Mihael Bergant, Jožef Kos, Valentin Kovač, Ivan Novak, Marija Pečnik, Uršula Kremžar, Marija Eržišnik, Ljudmila Oblak; namestniki odbora so: Uršula Blas, Frančiška Hočev, Ivan Plestenjak, Jakob Golmajer, Jakob Lužovič, Ivan Štrukelj, Marija Jeras. — Občni zbor nam je dokazal, da društvo vrlo deluje. V tem kratkem času ima že premoženja 1578 K 52 h! To je pri malih društvenih prispevkih jako veliko. Delovanje društva pohvalimo in želimo mlademu stanovskemu društvu: Krepko naprej! — Na občnem zboru je bil tudi navzoč zbornični svetnik Ivan Kregar.

Z občnega zbora »Strokovnega društva tekstilnega delavstva ljubljanske predilnice« se nam poroča: Cenjeni strokovni list »Naša Moč« je poročal o našem občnem zboru, kedar se bo vršil, obenem pa je bila opazka, da neki član sedi na dveh stolah. No, o tem, kako je prišel do dveh stolov, je minulo in ne zdi se nam vredno, pečati se s tem. Poročamo raje, kako je dotični poskušal zlezti na konja. Da mož ni bil izurjen jezdec, to je samoobsebi umevno, kajti od takrat, ko je jezdil soro nekega kmečkega voza in se slavno prekucnil na tla vsled pretežja, ki mu ga dela njegova glava, ker je svoje, že itak obilne možgane še »nafajhtal« z alkoholom, da so še dvakrat težji. Zato je imel tudi to pot smolo. Imel je že pripravljenega črnega poleg sebe, stopil je z eno nogo na oder, z drugo pa je iskal stremena. Med tem, ko je bil tako razkoračen, na odru z eno nogo, z drugo pa zapleten v stremen, je zaklical: kaj, ko bi sedaj kdo zavpil »hi!«, ko še ni gotovo, da zlezem gor! Ko bi bila to samo misel, bi ne bilo nič. Ker je pa možic preglasno izustil »hi!«, se pa konjič v dir spusti, Tinček pa na tleh leži in konec je komediji. Zdej se je spomnil, da mu je ime Ti—nece, konja bo pa jezdil France!

Maribor. Prejeli smo sledeči dopis iz mariborske okolice: Pri sedanjih delavskih raz-

merah prišlo mi je na misel, kar sem pred štiri-desetimi leti doživel. Neko nedeljo popoldne igrali smo se otroci igro, pri kateri je bil tudi eden izmed nas »sodnik«, ki je vsakemu, ki ni na dano mu vprašanje prav odgovoril, neko kazen naložil. Enemu fantu je dal za kazen, da je moral iti iz hiše, v kateri smo se igrali vun na prosto ter na ves glas zaupiti: »O, kako sem jaz neumen!« Takrat smo bili še otroci in kdo bo takim zameril, pa pri igri! Danes bi veljalo to starim možem, če se sploh še morejo tako imenovati. V tukajšnji delavnici Južne železnice uganjajo rdečkarji pravi »manever«, posebno proti onim, ki do zdaj niso spadali k nobeni ali pa ki pripadajo h krščansko-socialni stranki: »Vse mora k organizaciji, kdor ne pristopi, tistega bomo pa vun vrgli, kdor pa pristopi, dobil bo culog«, tako pravijo. Pri tem se poslužujejo bolj mladih delavcev, surovih razgrajčev, da hodijo okoli delavcev. Tukaj vas vprašamo, koga boste vun vrgli in komu ste že vi do »culoga« pripomogli? Komu ste že in do česa pomagali? O, če je bilo treba kje na kakem katoliškem shodu razgrajati, tam ste bili prvi, to je res, in da ste na nekem shodu celo vrata iz tečajev vrgli, je tudi res in še marsikaj drugega sebi v nečast ste storili, kar vam pa še lahko ob priliki povemo. Toda naprej! S svojim nesramnim terorizmom so vjeli tudi na svoje limnice nekaj mož, rekli bi nekdanj prave katoliške korenine. Mož, ki pri vsaki priložnosti zatruje, da so katoliški, celo take, ki so že večletni udje raznih katoliških društev, tudi »jubilanti«. In zdaj? Prišlo nam je na misel to-le: Pred večjimi leti je nekdo opazoval moža, potem pa gre k njemu in mu pravi: »Kako moreš biti tako breznačajan, saj si vendar mož, pa tako ravnaš?« In ta mu odgovori: »Za čik tobaka sem jaz, kar kdo hoče, če pridem k socialnim demokratom, šimfam čez krščanske socialce, mi da čik, če pridem pa h krščanskim socialcem, šimfam pa čez socialne demokrate, in zopet dobim čik; tako mi ni treba nikoli tobaka kupiti, pa vedno čikam, vun spoznati se mora.« Škoda za hlače, ki jih nosi tak človek. Predragi tovariši! Ali ste to možje, če sovražnik malo pred vami zaropota, puško od sebe vržete in se mu udaste? Za vami pa se krohotajo, ker so vas pahnili v prepad. Ob času boja se pokaže vojak, kakšen je junak. Da se je začel ljuti boj proti nam, to je res, ali pa naj se ga tako prestrašimo? Nikakor ne! Djali so nas na tehtnico, da pokažemo, če smo res tako neomahljivi, kot se kažemo. In res ste nekateri pokazali, da niste možje. Namesto da bi stali trdnokot kot skala, padlo vam je srce v hlače. Kje je tu značajnost. Ni je več! Tovariši! Kam ste zašli! Se li ne spominjaš več predrage ti rajne matere, gotovo bi se v grobu obrnila stran od tebe, ko bi vedela, kaj si ji storil z besedami: »Sin, sin, kaj sem ti storila, da še mojim kostem, ki v grobu trohne, ne privoščiš počitka! Zakaj me še v grobu žališ s tem, da si prestopil v brezverski tabor, se li ne spominjaš več, kako sem te ljubkovala, ko sem te učila prvi križ delati in učila Boga spoznavati, zdaj mi pa delaš sramoto, drugim pa slab zgled, poberi se od mene!« Djal bo eden ali drugi: saj zato vse eno ostanem katoličan, kakor prej. Neki socialnodemokratski voditelj pa je ob priložnosti djal: Kdor je katoličan, ne more biti socialni demokrat in narobe. In to je res. V odborovi seji nekega društva predlagalo se je, naj se beseda »katoliško« črta iz pravil in napisa. Predsedniku je vroče prihajalo, kaj se bo zgodilo zdaj; bil je pravi katoliški mož. Neki odbornik se oglasi k besedi, predno se bo glasovalo, in pravi: »Možje, če se ne sramujemo ob vsaki priliki pokazati, da smo katoličani, se gotovo tudi ne bomo sramovali, da ostanemo pri društvu beseda katoliško.« Katoliško imenuje se še danes, ko predlagatelj ni več med živimi. Izgovarjal se je, da bi tako rad narod povzdignil. Kdo pa je storil največ za katoliški narod, ali ne v prvi vrsti naši gg. duhovniki. Kdo pa je ustanovil katoliška, bralna, izobraževalna, delavska društva, mar ne naši katoliški duhovniki, in kdo pa jih podpira najbolje, naj si bo duševno ali gmotno, mar ne ng. duhovniki? In ali niso ta društva ravno zavoljo nas in iz ljubezni do nas ustanovljena, katera podpirajo ne le ob času boleznih svoje ude, ampak tudi njihove družine? Vi pa jim zdaj hrbet obračate. Žalostno, pa resnično! Le pomislite, kam so vas spravili socialni demokrati. Mislite, da jim je za vaš blagor? Saj vendar veste, da se bližajo volitve? In pa vaš denar, to jim je glavna reč. Odprite oči! Da vam ne bo treba enkrat klicati, kakor tisti fant: O, kako smo mi neumni!

Delavci in delavke! Zahteoajte v pseh jav- nih prostorih „Našo Moč“!

„Naša moč“

izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:
za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. peti vrsta, 2 krat 7 v. peti
vrsta, 3 krat 5 v. peti vrsta.

Uredništvo in upravnništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Izjava.*)

Dne 5. sušca 1707 trdi g. Fran
Zôrc v šte. 55 »Slovenca«, da
je bivši odbor bratovščine sv. Jo-
žefa v času od 14. septembra 1899
do 15. januarja 1906 vzel iš hranil-
nice 2393 K 80 h denarja te bra-
tovščine.

To je pa očita neresnica, kajti
v notarskem zapisniku c. kr. no-
tarja Voka, z dné 26. maja 1906,
šte. 38601, sta čast. brata fran-
čiškana Viktorijan Žnidaršič in Ed-
mund Vehovar v pričo g. Fr. Zorca
dobesedno izjavila: »da v teku
cele dobe, ko je upravljal frančiš-
kanski samostan premoženje po-
grebne bratovščine sv. Jožefa ni
noben izmed članov predstojništva
te bratovščine sprejemal društ-

*) Za to izjavo je odgovorno uredništvo le v toliko,
v kolikor to zahteva postava.

venega denarja, oziroma iz te bla-
gajne dvigal.«

Resničnost in pravilnost te iz-
jave pripravljen je pa potrditi s
prisego vsak čas tudi ves bivši
odbor.

Pozivljamo toraj g. Fran Zorca,
naj izjavi in dokaže: kedaj, iz ka-
tere hranilne knjižice in kdo izmed
prejšnjih odbornikov je dvigal kak
denar.

Ako nam tega ne dokaže, pa
vkljub temu vstraja pri svojitrditvi,
potem lahko mirno trdimo, da je
g. Zorc lagal.

Nikdo ne more opravičeno trditi,
da je bil pri društvu kak priman-
kljaj, ako pa to trdi, stori le iz
umazane osebnosti, ne da bi mogel
svoje trditve dokazati, zato bomo
nastopili proti vsakemu takemu
obreklijvcu sodno pot.

Pavel Velkavrh

bivši predsednik.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčitev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par
Poljanski nasip —
Ozke ulice šte. 4.

Sprejemališče

Selenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

AUSTRO =
AMERICANA

TRIEST
NEW-YORK

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neshljivo potevali naj se obrnejo
na
Simona Hmetetza
v Ljubljani Korošerske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene

